

републички, односно покрајински закон; а ако су за извршење савезног закона одговорни савезни органи - савезни закон. Устав СФРЈ не решава, дакле - након амандмана на Устав СФРЈ, из 1988. године - непосредно, питање примене закона који су у супротности један с другим. Иако је напуштено правило које је имала одредба члана 207, став 3. Устава СФРЈ, Уставом СФРЈ није, уместо тога, утврђено ново правило: да предност у примени, у случају супротности са савезним законом, има закон републике, односно покрајине. Никаквим тумачењем Устава не може се извести правило по којем, у таквом случају, има предност републички/покрајински закон. Ваља имати у виду да је, и након амандмана из 1988. године, остала на снази одредба члана 207, став 4. Устава СФРЈ, по којој орган који одлучује у појединачним стварима, уколико сматра да закон, други пропис или општи акт није у сагласности са савезним законом, односно да је у супротности са савезним законом, има обавезу да покрене поступак пред уставним судом. Задржавање те одредбе Устава упућује на закључак да изостављање одредбе члана 207, став 3. Устава СФРЈ из уставног текста не значи и установљење правила о предности републичког закона над савезним, у случају супротности републичког са савезним законом. Напуштање решења о примени закона зависно од тога да ли су за извршење савезног закона одговорни органи у републикама или савезни органи не значи, дакле, и установљење решења према којем предност у примени има, у таквом случају, републички закон. Смисао промена о односу између републичког закона и савезног закона, насталих по доношењу амандмана на Устав СФРЈ 1988. године, није у установљењу предности републичког над савезним законом, већ у томе да примена једног или другог закона зависи од оцене Уставног суда Југославије о томе који је од два закона у складу с Уставом СФРЈ. При томе се мора имати у виду да је и даље на снази правило по којем управо републички закон не може бити у супротности са савезним законом (тачка 4, став 2. амандмана XXVII на Устав СФРЈ). Уставне промене из 1988. године нису, дакле, измениле то правило о односима између републичког закона и савезног закона, да би се на основу њега прописивало да примат у примени, у случају супротности међу законима има - републички закон. То није ни решење, а ни смисао промена Устава из 1988. године.

Основ за решење какво садрже оспорене одредбе републичког закона не даје ни амандман XVIII на Устав СФРЈ, из 1988. године, који само наглашава послове које обавља Служба друштвеног књиговодства у земљи, и не мења ни односе у Служби, а још мање - односе између републичког закона и савезног закона.

(Одлука УСЈ, I-У, број 66/1-91, од 11. септембра 1991)

Припремио Ђорђе Ђурковић

ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ

Накнада за упис у именик адвоката

Иницирано је покретање поступка пред Уставним судом за оцену уставности и законитости Одлуке основне адвокатске коморе у Београду, којом је одређена висина накнаде за упис у именик адвоката. Иницијатор оспорава ову Одлуку, као и Одлуку Основне адвокатске коморе у Крагујевцу, којом је такође утврђена висина уписнине у именик адвоката. Поред тога, оспорени су и статuti Основне адвокатске коморе у Крагујевцу, којом је такође утврђена висина уписнине у именик адвоката. Поред тога, оспорени су и статuti Основне адвокатске коморе у Крагујевцу и Београду, у делу којим се коморе овлашћују да утврђују висину уписнине у именик адвоката

и адвокатских приправника, као и накнаде за пресељење адвокатске канцеларије.

Оспореном Одлуком основне адвокатске коморе у Београду број 51-5/91 од 5. марта 1991. године утврђена је висина уписнине у именик адвоката за сва лица, изузев адвокатских приправника, у износу од 40.000 динара. Накнада за пресељење седишта адвокатске канцеларије с подручја друге регионалне адвокатске коморе утврђена је у износу од 40.000 динара, а за пресељење канцеларије с подручја друге основне адвокатске коморе у Србији у износу од 20.000 динара. Накнада за пресељење седишта адвокатске канцеларије у оквиру подручја основне адвокатске коморе у Београду износи 500 динара. Одлука се примењује од 1. јануара 1991. године.

У одговору основне адвокатске коморе у Београду на поднету иницијативу наводи се да питања трошкова уписа, чланарине и других материјалних обавеза адвоката према комори нису законом регулисана и да коморе та питања уређују самостално у оквиру овлашћења из члана 90. Закона о адвокатури. Уписнина по својој природи представља трошкове одлучивања о упису у именик адвоката. Ниједним прописом није предвиђено да уписнина треба да садржи и структуру трошкова уписа, нити се Уставни суд може у то упуштати. Уписнина се не може сматрати никаквим додатним условом за упис у именик адвоката, јер се одлука о упису доноси на основу законом утврђених услова.

Обавеза плаћања накнаде за пресељење седишта адвокатске канцеларије је такође донета у складу са законским овлашћењима да комора самостално уређује то питање и ова накнада представља трошкове око евидентирања промене седишта канцеларије и доношења одлуке о прихватању промена. Различита висина ових трошкова утврђена је због већег обима посла и свих других трошкова у припреми за регистровање права на пресељење адвокатске канцеларије, зависно од подручја одакле се врши пресељење. Одређивањем висине уписнине, односно накнаде за пресељење седишта адвокатске канцеларије, не доводи се у питање уставни принцип правне једнакости грађана и остваривање права на бављење одређеним занимањем.

Готово истоветне одлуке донеле су Основна адвокатска комора у Нишу и Основна адвокатска комора у Крагујевцу. Њима су утврђене висина уписнине у именик адвоката и накнаде за пресељење адвокатске канцеларије.

Адвокатска делатност уређена је Законом о адвокатури и служби правне помоћи ("Службени гласник СРС", бр. 27/77 и 1/88).

Одређење адвокатуре као самосталне друштвене службе у члану 5. Закона произлази из одредбе члана 203, став 3. Устава СР Србије. Адвокатура као целовит и специфичан режим друштвених односа још увек подлеже оцени у односу на тај устав, с обзиром на то да Закон о адвокатури није усклађен с Уставом Републике Србије у смислу члана 22. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије.

Према члану 29. Закона, адвокатуром може да се бави само лице уписано у именик адвоката надлежне адвокатске коморе. Услови за упис у именик таксативно су наведени у овом члану. О захтеву за упис у именик адвоката одлучује у смислу члана 32. Закона надлежна адвокатска комора, а против решења којим се одбија захтев за упис подносилац захтева може, у смислу члана 33. Закона, да изјави жалбу и покрене управни спор. Право на вршење адвокатуре стиче се уписом у именик адвоката и давањем свечане изјаве у смислу члана 38. Закона.

На основу свега наведеног произлази да упис у именик адвоката нема само значај уписа у професионалну организацију, већ представља и услов за остваривања права на вршење професионалне делатности. Ово право се остварује по процедури предвиђеној Законом о адвокатури, а супсидијарно се примењују и други процесни закони – Закон о општем управном поступку и закони којима су уређени управни спорови. Адвокатска комора на тај начин врши јавно овлашћење на основу Закона и поступа према утврђеној процедури. Овлашћење законодавца да одређеној организацији повери

вршење јавних овлашћења произлази из одредаба чланова 170. и 237. Устава СР Србије.

Према томе, упис у именик адвоката нема само значај уписа у једну професионалну, "еснафску" организацију. У том случају би таква организација могла да утврђује "цену" приступа у своје чланство као цену неке робе. Напротив, упис у именик адвоката значи остваривање права на обављање одређене професије, о чему одлучује комора у функцији вршења јавног овлашћења по Законом утврђеној процедури, а то значи да уписнина може да представља само стварне трошкове уписа. У складу с тим, они треба да буду специфицирани, односно наменски одређени. Уколико то није случај, већ се висина уписнине одређује произвољно, тада то представља "волунтаризам" адвокатске коморе који омогућава прописивање енормне висине уписнине и тиме ово статутарно овлашћење коморе (да прописује уписнину, чланарину, итд.) добија тежину и значај додатног услова за бављење адвокатуром, мимо оних који су предвиђени чланом 29. Закона о адвокатури. На тај начин адвокатска комора не поступа као организација која врши јавно овлашћење, већ искључиво као професионална организација која штити професионални монопол постојећих чланова на терет оних који тек треба да постану њени чланови и желе да се баве адвокатуром. Адвокатска комора је према Закону о адвокатури одређена двојако. Она је професионална организација, али истовремено и организација која врши одређена јавна овлашћења (одлучивање о бављењу одређеном професијом), а оваквим волонтистичким и монополским понашањем комора занемарује своју законом утврђену функцију организације која врши јавна овлашћења. На тај начин произвољним прописивањем уписнине комора не само да утврђује додатни услов за вршење адвокатуре и задире у компетенцију законодавца прекорачујући своја законом утврђена овлашћења, већ доводи у питање и одређене уставне принципе.

На основу наведеног, Уставни суд је на основу члана 125. Устава Републике Србије и члана 46, тачка 1. и тачка 3. Закона о поступку пред уставним судом и правном дејству његових одлука, донео Одлуку којом је утврдио да Одлука Скупштине Основне адвокатске коморе у Крагујевцу, Београду и Нишу број 14/4 од 17. марта 1991. године, није у сагласности с Уставом и законом.

(Одлука Уставног суда Србије IY- 49/91 од 31. октобра 1991. године)

Органи управљања у јавном предузећу

1. Јавно комунално предузеће "Чистоћа" из Новог Сада покренуло је поступак пред Уставним судом за оцењивање уставности и законитости Одлуке о изменама и допунама Одлуке о организовању комуналне радне организације "Чистоћа" у Новом Саду као јавног комуналног предузећа ("Службени лист општине Нови Сад", број 6/91).

Предлагач сматра да је увођењем управног одбора као органа управљања јавним предузећем, као и прописивањем да директора именује СО, доносилац Одлуке уредио односе у предузећу као да је у питању државно предузеће. Како, међутим, ниједним актом није измењен, односно одређен својински однос средстава предузећа, које је до сада било у друштвеној својини (предузеће од септембра 1990. године издаје интерне деонице), предлагач сматра да је наведена Одлука у супротности са Законом о јавним предузећима ("Службени гласник СРС", број 6/90) и Законом о предузећима ("Службени лист СФРЈ", бр. 77/88, 40/89, 46/90 и 61/90) према којима врста органа управљања зависи од својинског облика предузећа. Стога сматрају да нема основа да се у предузећу у друштвеној својини образује управни одбор примерен предузећима у мешовитој својини.

Такође се у одговору истиче да је Одлука у супротности и са Законом о комуналним делатностима ("Службени гласник СРС", бр. 44/89) који

утврђује постојање надзорног, а не управног одбора, што одговара предузећу у друштвеној својини.

2. Скупштина општине Нови Сад у свом одговору извештава да је оспорену Одлуку донела са циљем да као оснивач јавног предузећа изврши усклађивање организовања и пословања овог јавног предузећа са решењима из Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије", бр. 6/90), сходно обавези утврђеној чланом 28. тог закона. Чињеница је да тај закон није уредио да ће се посебним законом одредити која су средства јавног предузећа у државној својини и с тим у вези права и обавезе државе и јавног предузећа у погледу тих средстава (члан 5. Закона). Пошто, извесно, СО није могла приступити уређивању законске материје, то није ни могла уредити карактер својине у односном предузећу, али је, полазећи од законске обавезе усклађивања и чињенице да се у раду овог предузећа обавља делатност која је незаменљив услов живота и рада, приступила променама у могућој мери, тј. поступно, у складу и зависно од изграђивања других нормативно-правних претпоставки.

3. Према својој природи, оспорена Одлука представља низ сукцесивно доношених аката којима се извршава оснивање конкретног јавног предузећа, па у том смислу и она јесте део оснивачког акта. Међутим, садржина њених одредаба, и то оних које су оспорене, указује да је у питању уређивање унутрашње организације предузећа и то на општи начин, нормама које се не исцрпљују једном применом.

Стога оспорене одредбе из чл. 1. и 3. Одлуке о изменама и допунама Одлуке, односно "члан 6." и "члан 7-а", јесу опште правне норме, те подлежу оцени уставности и законитости, без обзира на назив акта и његову улогу.

Ступањем на снагу Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије", број 6/90) наступила је обавеза да се у року од 3 месеца по његовом ступању на снагу, има ускладити с тим законом организовање и пословање већ постојећих (основних) јавних предузећа у Републици (члан 28. Закона).

Наведени рок је истекао 23. јануара 1991. године, а до тог датума затечена јавна предузећа могла су да раде у режиму какав је био утврђен одговарајућим посебним законом и актом о оснивању (члан 28. Закона), што овде значи по правилима из закона о комуналним делатностима ("Службени гласник СРС", број 44/89) и Одлуке СО Нови Сад о организовању комуналне радне организације "Чистоћа" као јавног предузећа ("Службени лист града Новог Сада", бр. 26/89 и "Службени лист општине Нови Сад", број 9/90).

Указујемо да позивање предлагача на Закон о комуналним делатностима ("Службени гласник СРС", број 44/89) није основано, јер су чланом 28. Закона о јавним предузећима као каснијим Законом који на општи начин другачије уређује односе, прећутно обеснажене норме тог закона, бар у питањима на које указује предлагач. Наиме, указивање предлагача да Закон о комуналним делатностима предвиђа постојање надзорног одбора а не управног, потпуно је изванрелације, тј. система односа које успостављају ова два закона. Наиме, надзорни одбор из Закона о комуналним делатностима није био орган управљања јавним предузећем, већ орган преко којег ДПЗ оставарује надзор и контролу обављања комуналних делатности (члан 12. у вези са чланом 4, тачка 7. Закона о комуналним делатностима), а њега су чинили чланови које су именовали оснивачи и чланови које именује раднички савет јавног предузећа (орган управљања). Закон о јавним предузећима, пак, утврђује управни одбор као орган управљања јавним предузећем, а предвиђа и образовање других органа (члан 14) па и надзорног одбора и то у предузећима у којима се послује средствима у друштвеној и државној својини. За тај орган, који треба да чине представници државног органа и јавног предузећа, односно власника капитала, биће посебним законом уређена садржина овлашћења и друга питања од значаја за рад (члан 23. Закона).

Оспорену одлуку о изменама и допунама СО Нови Сад је донела управо са циљем да изврши наведену обавезу из члана 29. Закона о јавним предузећима.

Закон о јавним предузећима успоставља обавезу свих субјеката који обављају делатност од јавног интереса да се оснивају и послују као јавна предузећа у складу с одредбама овог закона (као "општег") и са законима (посебним) којима се уређују услови и начин обављања тих делатности (члан 1).

Појам делатности од јавног интереса Закон је ближе одредио (члан 1, став 2) и успоставио правило да јавна предузећа могу да послују средствима у свим облицима својине (члан 2).

Уређујући органе јавног предузећа, Закон утврђује као обавезне органе у сваком јавном предузећу управни одбор и директора (члан 14), без обзира да ли је јавно предузеће, зависно од својинских односа, сложености система, природе делатности и других специфичности, основано или организовано као предузеће, деоничарско друштво или друштво с ограниченом одговорношћу (заједнички термин у закону за све је "јавно предузеће - друштво"). Зависно од тих околности, јавна предузећа имају и друге органе: скупштину, одбор директора, надзорни одбор (члан 13, и члан 23).

Према томе, у року који је Закон оставио, у сваком већ основаном (или "организованом", као што је овде случај) јавном предузећу морао је бити уместо затеченог органа управљања формиран за ту функцију - управни одбор, чији су састав и надлежност у начелу уређени законом (чл. 13, 14. и 15. Закона).

У погледу управног одбора, Закон предвиђа да он мора имати најмање три члана, да га именује оснивач, односно власници капитала, а кад је оснивач држава - онда га именује орган државе одређен актом о оснивању којим се иначе утврђују број чланова и састав управног одбора (члан 14).

У погледу именовања директора, Закон предвиђа да га именује управни одбор, али кад је држава оснивач јавног предузећа - онда га именује државни орган одређен актом о оснивању (члан 15. и члан 20, став 2. Закона).

На основу изложене садржине законских норми и садржине оспорених одредаба Одлуке, може се закључити да не постоји несагласност тих одредаба са републичким Законом.

Због тога је Уставни суд одлучио да одбаци захтев предлагача.

(Одлука Уставног суда Србије IУ-133/91 од 24. октобра 1991. године)

Обавеза достављања штампане ствари надлежном органу

1. Представком једног грађанина из Краљева иницирано је покретање поступка пред Уставним судом за оцену уставности одредаба чл. 16. и 20. Закона о јавном информисању јер, по мишљењу иницијатора, ограничавају слободу штампе. Иницијатор сматра да, уколико штампа не подлеже цензури, нема основа за обавезно достављање штампане ствари надлежном тужиоцу, а услови под којима се нека штампана ствар може забранити дати су тако широко да би готово сви листови, који сада излазе, могли бити забрањени.

У представци се даље указује на међусобну неусклађеност појединих законских одредаба, на пример члана 20. с члановима 1. и 4. Закона о јавном информисању.

2. Закон о јавном информисању у поглављу III. *Одговорност у јавном информисању*, одредбама оспореног члана 16. утврђено је:

"Штампарија, односно издавач средстава јавног информисања дужан је да примерак сваке штампане ствари одмах након штампања достави надлежном јавном тужиоцу и републичком органу надлежном за послове информисања".

Овом одредбом уводи се законска обавеза достављања штампане ствари одређеним државним органима и то у моменту после штампања а пре растурања, што произлази из формулације "одмах након штампања".

Полазећи, како од навода иницијатора у вези с оспореним чланом 16. Закона, тако и од његовог садржаја, поставља се следеће уставноправно питање - да ли се установљеном тужиоцу и управном органу органичавача Уставом зајемчена слобода штампе, односно да ли се нарушава слобода јавног информисања и уставна забрана цензуре штампе.

Одредбама оспореног члана 20 (поглавље IV. *Спречавање растурања штампе и ширења информација у средствима јавног информисања*) Закон даље утврђује:

"Растурање штампе и ширење информација средствима јавног информисања може се спречити само одлуком надлежног суда ако се утврди да се њима позива на насилно рушење уставом утврђеног уређења, нарушавање територијалне целокупности и независности Републике Србије, кршење зајамчених слобода и права човека и грађанина или се изазива мржња, или подстиче национална, расна или верска нетрпељивост.

Привремено решење о спречавању растурања и ширења информација средствима јавног информисања доноси надлежни суд на предлог јавног тужиоца, у року од 12 сати од приспећа предлога".

Оспореним одредбама утврђује се: (1) могућност трајне и привремене забране растурања штампе и ширења информација; (2) орган надлежан за доношење такве одлуке; и (3) случајеви када се може донети таква забрана.

Имајући у виду наводе иницијатора, поставља се питање да ли законска могућност да се одлуком суда забрани растурање штампе и ширење информација у утврђеним случајевима ограничава слободу штампе и нарушава забрану цензуре.

Закон детаљно уређује читав поступак, како за доношење привремене забране растурања штампе и ширења информација, тако и за изрицање такве забране трајног карактера.

У овом предмету постављено је питање да ли оспорене законске одредбе омогућавају, односно уводе цензуру штампе. Стога, информисања ради, указујемо на то да између цензуре и забране растурања штампане ствари постоји суштинска разлика.

Цензура се дефинише као преглед, односно контрола од стране органа власти, цркве, политичке организације, па чак и од приватних лица, ствари намењених за штампу, радио и телевизијске емисије и слично, и то пре њиховог публиковања или приказивања, односно извођења (превентивна), или накнадна контрола ради ограничења или забране растурања штампаних ствари (суспензивна цензура), како би се спречило публиковање онога што би било супротно интересима државе и јавног морала, интересима цркве или политичке организације, кад и ове уводе цензуру у односу на своје чланове.

Забрана растурања је само једна од мера која може бити последица цензуре, али може бити и резултат уставом предвиђеног ограничења слободе штампе. Цензура је превентивна, а забрана растурања је репресивна мера.

У југословенском праву цензура не постоји. Још 1960. године савезним законом је декларисана забрана цензуре. Наиме, Закон о штампи и другим облицима информација ("Службени лист ФНРЈ", бр. 45/60, од 9. новембра 1960. године) поставио је неколико основних начела у овој области, која су оцењена толико важним да се могу сматрати материјално уставним иако нису била и формално уставна. Члан 3. овог савезног закона је утврђивао да за објављивање информације није потребна ни пријава, ни одобрење и да не постоји цензура штампе и других облика информација осим у случају мобилног или ратног стања. Готово истоветно решење задржали су и каснији савезни закони.

Доношењем Устава Републике Србије извршене су дубоке промене уставног и политичког система, које су изузетно значајне баш у сфери слобода и права грађана које су широко гарантоване.

Уставом Републике Србије, у сфери слобода, права и дужности човека и грађанина прописано је:

- Уставом се јамче и признају лична, политичка, национална и друга права човека и грађанина (чл. 3, ст. 2);

- Слободе и права човека и грађанина ограничени су само једнаким слободама и правима других, и кад је то Уставом утврђено (члан 11).

Устав је утврдио "границе" те слободе у два случаја: код слободе политичког организовања (члан 44) и код слободе штампе (члан 46):

- Слободе и права остварују се, а дужности се испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом.

Законом се може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање.

Злоупотреба слободе и права човека и грађанина противуставна је и кажњива, онако како је то законом предвиђено.

Обезбеђује се судска заштита слобода и права зајамчених и признатих Уставом.

У складу с начелима утврђеним у овим општим одредбама, Устав поред осталих слобода и права човека и грађанина, изричито гарантује и слободу штампе: "Јамчи се слобода штампе и других видова јавног обавештавања" (члан 46, став 1).

Устав Републике Србије гарантује слободу штампе као двострано право грађана: (1) "Јамчи се слобода... јавног изражавања мишљења" (члан 46, став 2); (2) "Издавање новина и јавно обавештавање другим средствима доступно је свима и без одобрења, уз упис у регистар код надлежног органа" (члан 46, став 3).

У складу с наведеним уставним одредбама и гаранцијама слободе штампе, Закон о јавном информисању утврђује:

"Јавно информисање је слободно" (члан 1, став 1), а "сва физичка и правна лица имају право да се баве јавним информисањем" (члан 1, став 2).

Сагласно овим уставним и законским начелима и правима, закон даље, код оснивања средстава јавног информисања, уводи систем пријаве - "уз упис у регистар" (члан 7), уместо система одобрења.

Може се констатовати да је Закон преузео основна начела која и Устав прокламује гарантујући слободу штампе, те је с наведеног становишта сагласан Уставу.

Устав Републике Србије изричито забрањује цензуру, као један од најтежих облика гушења слободе штампе и у члану 46, став 6. утврђује: "Забрањена је цензура штампе и других видова јавног обавештавања. Нико не може спречавати растурање штампе и ширење других обавештења, осим ако се одлуком надлежног суда утврди да се њима позива на: насилно рушење Уставом утврђеног уређења, нарушавање територијалне целокупности и независности Републике Србије, кршење зајамчених слобода и права човека и грађанина, или се изазива и подстиче национална, расна или верска нетрпељивост и мржња".

Закон о јавном информисању, поштујући уставну забрану цензуре, изричито утврђује да "средства јавног информисања не подлежу цензури" (члан 4).

Из наведених уставних одредаба произлази да Устав Републике Србије даје слободу штампе, уз могућност одређених органичења.

Наиме, наведеним уставним одредбама члана 46. забрањују се превентивне мере органичења слободе штампе, како оне које би се примениле пре него што се рукопис штампа, тако и оне које се примењују након штампања, а пре стављања у промет, односно растурања.

Али, Устав омогућава одређену тзв. репресивну контролу слободе штампе, што значи да се може спречити растурање штампе и ширење других обавештења у тачно Уставом утврђеним случајевима и искључиво судском одлуком.

Сагласно оваквом уставном опредељењу, Закон о јавном информисању уређује питања начина остваривања слободе штампе, односно начин на који се остварује и уставна могућност забране растурања штампе и ширења других обавештења судском одлуком (поглавље IV). Поред тога, Закон утврђује да се таква судска одлука (и привремена и трајна) односи само на предлог јавног тужиоца (члан 20, став 2).

У складу с овим овлашћењем и у функцији остваривања уставних одредаба да се одлуком надлежног суда може спречити растурање штампе и ширење других обавештења, оспорене одредбе члана 16. Закона утврђују обавезу достављања примерка сваке штампане ствари, одмах након штампања, јавном тужиоцу у чијој је надлежности покретање поступка пред судским органом.

Обавеза достављања штампане ствари не само јавном тужиоцу, већ и управном органу, односно републичком органу надлежном за послове информисања, такође утврђена оспореним чланом 16. Закона, има за циљ да обезбеди овом органу услове за обављање послова државне управе из њихове надлежности, сагласно члану 94, став 2. Устава Републике Србије, који утврђује да министарства, поред осталог, врше и управни надзор. Како надзор над спровођењем Закона о јавном информисању врши републички орган надлежан за послове информисања (члан 37. Закона), то се обавеза из члана 16. Закона ни с овог становишта не би могла сматрати противуставном. При томе орган управе нема овлашћења за доношење ни привремене, ни трајне забране растурања штампане ствари.

Имајући у виду наведено, може се констатовати да обавеза достављања сваке штампане ствари одмах након штампања јавном тужиоцу и надлежном републичком органу, утврђена оспореним чланом 16. Закона, није противуставна, односно да је она сагласна одредбама члана 46. у вези с чланом 11. Устава Републике Србије.

Полазећи од тога да Устав предвиђа могућност спречавања растурања штампе и ширења других обавештења одлуком надлежног суда, уколико се утврди да се њима позива на одређене насилне активности (понашања - члан 46. став 6), може се констатовати да није несагласна Уставу таква истоветна могућност, утврђена одредбама члана 20. Закона.

На основу изложеног, Уставни суд није прихватио иницијативу за покретање поступка за оцену уставности спорних одредаба Закона о информисању.

(Решење Уставног суда Србије IY-125/91 од 26. септембра 1991. године)

Припремио др Томислав Вељковић

ОДЛУКЕ ВИШЕГ ПРИВРЕДНОГ СУДА СРБИЈЕ

Признавање одлуке стране арбитраже

Првостепени суд је одбио захтев предлагача да призна одлуку стране арбитраже.

Предлагач је у жалби истакао да су странке закључиле уговор у коме су предвиделе да им спорове решава арбитража и да ће поштовати одлуку арбитраже. Жалилац је истакао да арбитража није била обавештена да је над туженим отворен стечајни поступак, па сматра да је арбитража била надлежна да донесе одлуку и зато је предложио да виши суд преиначи првостепену одлуку и призна одлуку стране арбитраже.

Виши привредни суд је одбио жалбу и потврдио првостепену одлуку. Из образложења: